

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISZ LAJOS.
Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A kegyúri viszonyok rendezése.

Nyitra, 1911. márc. 10.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter egy magán jellegű leiratban érdekesen nyilatkozott nem rég a kegyúri viszonyok rendezéséről.

A miniszter csak azt az egy tényállást vette tekintetbe, a mikor protestans vallású, vagy egyáltalában nem katolikus földbirtokosok dologi teher címén kath. kegyurasági terheket kénytelenek viselni, de a mit erre vonatkozólag mondott, az kihatással bír az összes kegyúri viszonyokra.

Gróf Zichy szerint a földbirtokon nyugvó kegyúri vagy egyéb szerződésben gyökerező egyházi terhek megszüntetésére az mutatkozik igazságos megoldásnak, hogy az ilyenmű kérdések a birtokvétel alkalmával tisztáztassanak a teher megváltása által. Az újabb parcellázásoknál ezt a szempontot a felek figyelembe is veszik s ily módon az ingatlant tehermentesítik.

A jövő rendezést a miniszter úgy véli helyesen eszközölnének, hogy a dologi kegyúri terhek *előleges* rendezése kötelező legyen. Ez természetesen törvényhozási intézkedést tesz szükségessé. A miniszter kijelenti, hogy ő erre keresni

fogja az alkalmat, de megjegyzi, hogy az esetleg hozandó törvénynek nem lehet visszaható ereje s azért a bíróságok a régebbi keletű kegyuraságnak az állandó gyakorlat és a helyes jogelvek alapján fognak érvényt szerezni.

Megtudjuk a miniszter ezen nyilatkozataiból, hogy midőn törvény által szándékozik rendezni a földbirtokon nyugvó kegyúri terheket, tulajdonképpen nem törekszik másra, mint annak a gyakorlatnak az általánosítására és kötelezővé tételére, a mely már most is sok esetben, főképp a parcellázásoknál érvényesül, a mennyiben a kegyurasággal megterhelt, de más vallású birtokos, vagy birtokosok kezére kerülő birtok a teher megváltása által a kegyuraságtól mentesítetik. A mi eddig sok esetben így történt, de a felek szabad egyezkedésétől függött, az a meghozandó törvény után minden ilyen esetben és mind a két félre, úgy az eladóra, mint vevőre nézve kötelező lesz.

Ezzel kétségtelenül elejét lehetne venni annak, hogy az az anomália, a mely abban áll, hogy nem kath vallású birtokosok kegyúri jogokat gyakorolnak és kegyúri kötelezéseket tartoznak teljesíteni, újabb jogalanyokban kifejezésre ne jusson és a már meglevő jogalanyoknál is megszűnjék az adás-vevés esetében.

Előnyös lenne ez az intézkedés úgy a kath. egyházra, mint a más vallású birtokosokra nézve is.

Kár lenne azonban a meghozandó törvényt ki nem terjeszteni arra a szintoly gyakran előforduló esetre is, a mikor a kegyúri terhek viselése és a kegyúri kötelesek teljesítése a birtok elaprózódása, értékének csökkenése következtében lehetetlenné vált és a kegyúri jogok gyakorlása is a jogalanyok nagy száma miatt nehézségekkel van összekötve.

Az ilyen esetekre való tekintettel a törvénynek két irányban kellene gondoskodnia. Először, a mennyiben tényleg léteznek már ilyen elaprózott kegyúri terhek és jogok, azoknak a megszüntetését kellene kimondani; másodsor intézkedni kellene aziránt, hogy a kegyúri birtokosok tulajdonosai, a mennyiben birtokaikat a jövőben egy bizonyos minimumon alul feldarabolják, kötelesek legyenek a kegyúri terheket a feldarabolás, illetőleg felszámolás előtt megváltani.

Az elaprózódott birtokokon megszüntnek nyilvánított kegyúri jogok és terhek a vallásalapra hárulnának át, ez azonban maga után vonná annak a szükségességét, hogy a vallásalapnak az ereje növeltesék, mert jelenlegi teherviselési képessége mellett a vallásalapot már azok

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Képek a zabori zárdából.

Irta: Miltuch József.

Ilyenkor nehéz is elképzelni azt a bűbajos tavaszvégi napot. Az éj dalosa épen csak hogy eltrillázta utolsó hajnali énekét s a kelő nap sugárkévéje bearanyozta a távoli ormokat, a mikor nyakunkba akasztottuk a vándortarisznyát, kezünkbe fogtuk a bogos turistabotot, hogy a még most is „Barátútnak” nevezett kacskaringós, kanyargó gyalogösvényen meglátogassuk a zabori romokat.

Hajdanában az elefánti pálosok rótták ezt az utat, a midőn zabori testvéreiket fölkeresték. A két klastrom lakóinak érintkezése jó gyakori lehetett, mert ebből következően elnevezte az egyszerű nép leleményes eszejárása az oly sokszor taposott utat — barátútnak.

Dombnak föl, völgynek le. Jobbról-balról hol csalit, hogy surjány, itt ott egy-egy elárvult ágas-bogas tölgy fűrészötté lombját a kelő nap aranyos sugaraiban. A mély vizmosás vékony ere csobogott, csevegett nefelejt virággal szegélyezett kavicsos medrében. A faluvégi őrszem egyet-kettőt vakkantott, midőn észrevette a szokatlan csa-

patot. Az égnek meredő ősrégi lombkoronás Zsibrica mintha felénk integetett volna, midőn történeti dicsőségtől megszentelt multjában böngészünk. Az ébredő természet titkos zsongásába beleszólt a közeli falu reggeli harangszava. A kellemes méla kongás oda csalt az Istenházába.

Aztán neki a kőgörgögetes utnak, a meredek hegyoldalnak. Földi szeder, galagonya, kőkény és fagyal bokrok szegélyezik az utat. Egyszerre csak bent vagyunk a magas erdőben, melynek hűvös lehellele meglegyinti kipirult arcunkat. Itt ott egy-egy számoça piroslík a finomszálú, mohás szőnyegben. Az erdők ácsmestere, a zöld harkály nagyokat kopácsol a szüette, korhadó tölgyeken. A mohbársonyos sziklák között sütkérező sikló gyors iramban nesztelenül siklik a lehullott lombtakaróba. Még egynehány lépés s ott vagyunk a virághimes fősíkon, melynek illatos kakukfűve oly csábítólag hívogat egy kis pihenőre. Fölöttünk a zabori piramis gránitkövének muszkovitja ragyog, csillog a napsugárban, alattunk a kígyózó Nyitra vize csillámlik s fejünk fölött kóvályog, köröket rajzol két felrebbent kanyamadár.

Kézzel-lábbal fékezve leereszkedünk a kőomlásos meredek uton s megkerülve a zabori bugyogó kristályforrást, ott állunk turistautunk végeljáránál a zabori zárdá előtt. Tudja Isten va-

lahányszor belépek boltíves kapualjába, mindannyiszor bizonyos ünnepi, méla hangulat fakad lelkemben, dacára a most benne zibongó, élő zsvajznak, mely feledve a szent multat kizárólag a jelennek él.

Lelkembe rögzítettem a zárdá XVII. századbeli képét, hogy most nyomról nyomra lássam, mennyiben felel meg a kép a való maradványainak. Bejárom minden zugát, a sűrű fölbúrjázott bozót elállja utamat, ösvényt törő kezemet föltépi a földi szeder tövises indája s megrohan a vérvámot követelő szűnyogok milliója. A kép meglevenedik lelki szemeim előtt s ott látom magam előtt teljes eredetiségében a néma barátok csendes, kihalt lakát. Ugy sejtem, hogy a portásremete meghuzta a kis harangot — mint kétszáz évvel ezelőtt, hogy annak hívó, csengő hangjára kilépjen cellájából a vendéget fogadó testvér, hogy végig vezessen most már pusztulásnak indult régi lakában.

Akárcsak don Kajetán. Hosszu deres szakáll, szürkés fehér habitusa, fölötte a pallium, arcába jól mélyen húzott csuklyája s lábán a tompán kopogó facipő — egy valóságos kamaldoli remetét állítanak lelki szemeim elé. Bejelent a pater priornál ez idő szerint don Joannes Chrysostomus Ürményinél, ki a nála általán ismert

a szolgáltatások is, melyeket ezidő szerint kell teljesítenie, olyannyira kimerítik, hogy az alapnak újabb megterhelésére nem igen lehet gondolni.

A vallás-alap erejének növelésére szolgálhatnának az egyházi kinevezések után fizetendő illetékek, a végrendelet nélkül elhalt főpapok hagyatéki harmada, a megüresedett kanonoki stallumok időközi jövedelme, továbbá a nagyobb egyházi javadalmaknak a vallásalap céljaira való arányos megadóztatása. Ennek az utóbbi eszköznek az igénybe vétele különben is elkerülhetetlen, mert a hitéleti szükségleteknek roppant nagy mérvű szaporodása folytán a hitközségek a vallásalappal szemben évről-évre nagyobb igényeket támasztanak.

Ha létesülne az autonómia, akkor a vallás-alap gyarapításának még más eszközei is rendelkezésünkre állnának. Ez azonban a távoli jövő zenéje.

Türelmetlenség. A dr. Pataki János kir. s. tanfelügyelő szerkesztésében megjelenő *Nemzeti Népoktatás* f. é. március hó 1-én megjelent számában egy Nyílt levelet olvasunk, mely megdöbbentő bizonyítéka a felekezeti, vagy talán a felekezetenélküli türelmetlenségnek.

Egy szenci izr. tanító, Várhelyi Izsó az említett nyílt levélben kérdőre vonja a Nemzeti Népoktatás szerkesztőjét, hogy „hogyan adhat a lapnak, mely egyúttal hivatalos lapja a Nyitra-megyei Általános Tanítótestületnek felekezeti irányt? Hogyan hirdetheti ebben a lapban a keresztény-, alapjában véve római kath. szocialista (jobbán mondva klerikális) párt eszméit? Azon pártét, mely mindenütt a nemzetközi papi hierarchia és egyházi világhatalom uszályhordozója és a legveszedelmesebb fegyverekkel küzdő serege?”

Nem lehet feladatunk dr. Patakit ezekkel a vádakkal szemben védelmezni, megtette ő azt maga a nyílt levélre adott alapos válaszában.

Lehetetlen azonban rá nem mutatnunk arra a merészegre, melylyel a keresztényellenes tábor az ő támadásait intézi mindenki ellen, a ki közéleti tevékenységének bármely terén keresztény valláserkölcsei alapra helyezkedik. A nyílt levél írója „felvilágosultnak” mondja magát. Ám a legkevesebb, a mit egy felvilágosult embertől előzékenységgel s kedves nyájassággal fogad. A szervezőkor a rendi előjáráságtól ide telepített négy olasz remete rég elköltözött az árnyékvilágból s most Ürményi az uralkodó priorok rendjében a negyedik, ki páratlan, lelkes odaadással szorgoskodik a remeteség szellemi s anyagi talpraállítása körül.

Mint a régi magyar nemes Ürményi családnak a sarja 1673-ban Ürményben született s hajlamot, hivatást érezvén magában az istenes életre, bucsut mondott a világ káprázatainak s belépett a kamaldoli remete rendbe. Hogy kivivta magának feljebbvalóinak teljes elismerését, kitűnik abból, hogy már 31 éves korában rábízták a zabori remeteség vezetését, épen olyan időben, melynek zavarai ugyancsak erősekké embert kívántak ahhoz, hogy a mindenféle veszedelmes hullámzások között biztos kézzel kormányozza a remeteség még gyöngye hajóját.

Az egész zárda építménye épen csak hogy a legszükségesebb menedéket nyújthatta a tagoknak. Rendetlenségben volt az egész. Anyagi gondokkal küzdött a ház, mert a Jákiinok följánlott alapítási összege csak részletekben volt törlesztve, vagy legfeljebb kamatokat hozott. Már pedig egy olyan nagy remeteség szervezésére sok áldozat kellett. S Ürményi dacára a sok bajnak, a várat-

lanul fölbukkanó sok akadálnak, ugyszólván semmiből előteremtette a zabori remeteséget, melyhez hasonló nem igen akadt.

Megnyerő modora még az ellenség szívéit is anyira meghódította, hogy az épülő remeteség javára tekintélyesebb összeget áldozni nem vonakodott. Buzgó utájáráásával sikerült elérnie azt a nevezetes eredményt, hogy Zaborban szervezhette az ország részére a kamaldoli noviciátust. Azért életirója Radossányi teljes joggal mondhatta róla, hogy az összes magyarországi kamaldoliak örök hálával tartoznak neki, mert ő volt a magyar kamaldoli rendnek a megteremtője.

Sziporkák.

Bíróság előtt.

Bíró: Ön tehát felöltöt lopott? Milyen enyhítő körülményt hozhat fel a védelmére?
Vádlott: Azt, hogy nem illik rám a felöltő...

Enyhítő körülmények.

Jájteleszt börtönre ítélték, de enyhítő körülményeket is betudtak neki. A börtönben mindenekelőtt meg akarták fürdetni. Jájteleszt kétségbeesett:

— Hát az enyhítő körülmények hol maradnak?...

belátóan megalázkodjék és visszaforduljon, kihívóan és látszólag emelt fővel rohan a veszélybe: elpusztul.

Ha a pók legyet fojt agyon, értjük. A természet rendje, hogy egy lény a másíknak életfeltételét képezze. De ha lelkek fulladnak így meg halálos ölelés alatt, elborzadunk. Micsoda rettenetes póknak kell annak lenni, mely éhségét ily inyencségekkel csillapítja? Melyik az a borzasztó, irgalmatlan pók, mely nyomorult zsákmányát cél és érdek nélkül kiszipolyozza? Vagy talán ő is éhes? Annál rosszabb ráuk nézve. Igen a kultúra elfajulása, vagy az elfajult kultúra — hisz ez az a vérszopó pók — nagyon éhes és tág gyomru. Neki minden kevés.

Figyeljük meg csak a kulturának egyik legelőkelőbb szervét, a színházat, mily ieszakithatlanul kapcsolódott bele a modern ember, elsősorban a városi ember művelődésszükségei közé. Régebben nagy célok voltak zászlajára írva. Közvetítője volt impozáns, magasröptű gondolatoknak, terjesztője őszintén mélyből jövő érzéseknek és megnyilatkozója egész korok nemes karakterisztikumának. És mégsem tudott magának teret hódítani. Hogy gyökeret verhessen, le kellett ereszkednie a közönséghez, az élethez.

Amilyen mértékben növekedtek a közönség izlésének tett koncessziók, olyan mértékben izmosodtak a színház anyagi létfeltételei, de egyúttal ily mértékben súlyodt az a szellemi és erkölcsi nivó is, melyet a mi szempontunkból lehetetlen a leghatározottabban meg nem követelnünk a színháztól. Hogy eme követelés egészen meddő, annak minden esetre sok oka van. Valamint annak is, hogy miért lelkesedik a közönség gonoszságokért, jellemtelenségekért, házasságtörésért és szellemtelen butaságokért jobban, mint követésre igazán méltó példákért, irodalmi értékű és egészséges erkölcsi felfogású drámai művekért.

Minden esetre, ez nincs rendjén. Valahol nagy hibák vannak. Gondolkodni tudó és mélyre látó emberekre e téren sok megoldatlan és valóban érdekes probléma vár, melyek elől kitérni már ugy sem lehet sokáig. Miért nem irnak keresztény írók szinpadí műveket? És ha irnak miért nem tudnak olyat produkálni, ami nagy szinpadokon is vonzóerőt tudjon gyakorolni a közönségre? Miért nem lehetne lelki drámákat, társadalmi kérdéseket sőt vigabb dolgokat is a keresztény felfogásnak megfelelően úgy megírni, hogy az értékessége mellett még se legyen unalmas, nehézkes, vagy pláne szenteskedő? (Van sok kitűnő szinpadí művünk, melyek a keresztény erkölcs nézőpontjából is helyt állanak, de az a baj, hogy a közönségnek egy nagy részét csak ilyenekkel kielégíteni nem lehet. Manap nem érdekes, a mi nem szenzációs és nem szenzációs, a mi nem pikáns és frivol. — Szerk.)

Mindmégannyi érdekes és nyomasztóan aktuális kérdés. Meg lesznek-e vajjon valaha oldva, ki tudja? Az bizonyos, hogy mostanáig üzött taktikánk — szidni és csak folyton szidni a színházat — teljesen elhibázott dolog. Ez az uralkodó erkölcsi irányzatnak nincs ártalmára, a színháznak pedig csak reklámul szolgál.

Nem így. Dolgozni, tanulni, alkotni, produkálni kellene sokat, amire bárki előtt és bármivel szemben büszkén rámutathatnánk, mint letagadhatlan és le nem kicsinyelhető eredményekre. A kultúra kinövéseit csak még erősebb kulturával lehet nyesegetni.

Es ekkor ez a bizonyos pók is zavarba jönne. Látna hogy az ő prédájára mások is vadásznak. Biztosabb, erősebb többet átfogó hálóval szövik körül a lelkeket. És ettől a pók, az rossz pók elszégyelné magát és más térre vonulna, sőt talán, teljes táplálék hiányában, csöndesen el is pusztulhatna.

Igy azonban él, sok ezer szemével nagyon figyel és szövöget tovább. Mert éhes, nagyon éhes.

Városi közgyűlés.

Nyitra város képviselőtestülete f. hó 8-án rendkívüli közgyűlést tartott *Tóth* Lajos polgármester elnöke alatt.

A polgármester jelentései során megvilágította a légszuszgyárral folytatott egyezkedési tárgyalásokat, melyek már befejezésükhöz közelednek. Részletes jelentést erről csak az ügy elintézése után tehet a képviselőtestületnek.

Tudomására hozta továbbá a képviselőtestületnek, hogy a zobori gránitbánya melletti jégveremben kellő mennyiségű *tiszta jég* áll a város rendelkezésére.

A közbiztonsági és közegészségi állapotok január hóban kielégítőek voltak. — A *kövezetvédm* bevétele február hóban 691 koronával kevesebb volt, mint az előző év megfelelő időszakában, ami a száj- és körömfájás miatt betiltott állatvásárok elmaradásában leli magyarázatát.

Nyitrvármegye törvényhatósági bizottságának a vármegyei *tűzrendészeti szabályrendelete* tárgyában hozott határozatát a képviselőtestület megfelelőbezi, mert a szabályrendeletben több olyan rendelkezés foglaltatik, melyek a város érdekeit ki nem elégítik, vagy azokkal ellentétben állanak.

Ocskay László pénztárnoknak 6 heti szabadságidő engedélyeztetett egészségének helyreállítása céljából. A tanács a szabadságidő engedélyezése iránti javaslatot azzal a figyelmeztetéssel teltette meg, hogy a mennyiben a pénztárnok megismételné szabadságoltatás iránti kérelmét, a képviselőtestület lépéseket tenne az említett tisztviselőnek hivatalból való nyugdíjaztatása iránt. A képviselőtestület a tanács javaslatát egész terjedelmében elfogadta.

Egészen szokatlan, hogy egy tényleg beteg tisztviselőnek az ő felettes hatósága ilyen figyelmeztetéssel engedélyezzen szabadságidőt és sajnáljuk, hogy a képviselőtestület ettől a felesleges figyelmeztetéstől el nem állott. Helyén lenne az ilyesmi akkor, ha az illető tisztviselő szimulálna a bajt azért, hogy kötelességeinek a teljesítése alól kibújék. Erről azonban a jelen esetben szó sem lehet. A ki 24 éven át szorgalmasan dolgozik, mint a városi pénztárnok, az nem csömörlik meg a munkától. Az ha kiáll a munkások sorából, teszi ezt azért, mert nem bír dolgozni, de akkor azután magától is megy nyugdíjba, nem kell őt küldeni.

A képviselőtestület határozata ellentétben van azzal a méltányos kimelettel, melyet a város az ő tisztviselői iránt mindenkor tanusított.

Ugyancsak *Ocskay* László ügyével foglalkozott a közgyűlés, midőn az iránt benyújtott kérvényét tárgyalta, hogy a Nyitrai Iparbanknál igazgatósági tagsági jogát gyakorolhassa. A képviselőtestület helyt adott a kérelemnek azzal a kikötéssel azonban, hogy a pénztárnok igazgatósági tagsági jogainak gyakorlása a hivatalos órák betartásán csorbát ne üssön.

Csacskó István rendőrbiztos, a ki 1873 óta szolgálja a várost, 1911. április 1-től teljes fizetésével, vagyis 1900 koronával nyugdíjaztatott.

A hivatalos óráknak *ünnepnap* és *vasárnapokon* való szünetelése dolgában a város az új szabályrendelet keretében fog intézkedni.

A *Krámer* A. és *Fiai* cég kérelmére a *vámszedőknek* megengedtetett, hogy a vámon behozott hús és bormennyiség felvételénél közreműködhesenek. Az említett cég azonban köteles lesz, úgy mint eddig, évenként 200 koronát fizetni, mely összeg a vámszedők jutalmazására fog fordíthatni.

A régi *polgármesteri jelvények* és a város régi pecsétnyomója díjtalan letétképp a Nyitrvármegyei Múzeumban helyeztetnek el. — Ennél a pontnál *Szvida* Kálmán szóba hozta a városi *levéltárat*, mely annyira el van hanyagolva, hogy a rendezése mulaszthatatlan. — A polgármester a levéltár rendezését arra az időre helyezte ki-

tásba, a mikor majd a város erre a célra alkalmas helyiséggel fog rendelkezni.

A nyitrai *kath. tanoncinternátus* segélyezésére a képviselőtestület 100 koronát szavazott meg.

A Felső Nyitrvölgy érdekeltsége mozgalmat indított a *Nyitra folyó medrének szabályozása* iránt s a várost is megkereste, hogy a mozgalmat támogassa. A város nem zárkózik el a fontos érdek előmozdítása elől, de kiköti, hogy a szabályozás a folyam egész medrére terjedjen ki.

A városi *dolomit-kavicsbánya* kihasználására nézve, mely házi kezelésben történik, a képviselőtestület köbméterenkint megállapította a kavics-termelési és eladási árakat.

Ujdonságok.

Tanácsnok-választás Érsekújvárott.

A *Druha* József nyugdíjazásával megüresedett I. tanácsnoki állást f. hó 4-én töltötte be *Érsekújvár* város képviselőtestülete.

A város polgárságának bizalma osztatlanul *Steiner* Gyula Nyitrvármegye volt főjegyzője iránt nyilatkozott meg, a kit a képviselőtestületi közgyűlés erre az állásra nagy lelkesedéssel és egyhangulag megválasztott. *Steiner* Gyula nyomban letette a hivatali esküt s azután halás köszönetet fejezte ki megválasztatásáért, egyben ígérve, hogy hivatala körében minden erejét és tehetségét a városi közügyek szolgálatának fogja szentelni. A megválasztott új tanácsnokot a képviselőtestület részéről dr. *Rabár* Endre kir. közjegyző üdvözölte meleg és szívélyes szavakkal.

Révparthoz ért ezzel a választással egy hányatott sajka, melyet zord szelek hánytak-vetettek a zajló tengeren három éven át. A sajka kormányosa férfiasan tűrte sorsát, hitt, bizott és dolgozott, a hol alkalma nyílt rá. Elveit nem tagadta meg s azért barátai sem hagyták el, a kik épp az elvei miatt becsülték.

Sajnáljuk, hogy nem sikerültek azok a törekvések és kísérleteink, melyek azt célozták, hogy *Steiner* Gyula, a kit hatalmi dölyf és egyéni bosszú üldözött ki hivatalából, teljes elégtétellel rehabilitáltassék, de így is némi megnyugvást érzünk a felett, hogy legalább olyan munkakörhöz jutott, a melyben jeles képességeit a közügy javára hasznosan érvényesítheti és a mely neki illő existenciát biztosíthat.

Gratulálunk *Érsekújvár* polgárságának ehhez a választáshoz, *Steiner* Gyulának pedig kívánjuk, hogy új állása is az legyen reá nézve, a mi volt egykor a vármegyénél elfoglalt első hivatalos állása: gradus ad Parnassum!

Nemesi előnév adományozása. A hivatalos lap március 7-iki száma közölte, hogy a király *Árpády* Imre nagybirtokosnak, a nyitrai hitelbank vezérigazgatójának és *Gosztonyi* Gyula nagybirtokosnak, valamint törvényes utódaiknak magyar nemességük épségben tartása mellett az „*Abalehotai*” előnevet díjmentesen adományozta.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Török* János 31. gyalogezredbeli hadnagyot ideiglenes pénzügyi számtisztáé a nyitrai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; *Bogyai* János zalaegerszegi adóhivatali gyakornokot tisztáé a privigyei adóhivatalhoz; az igazságügyminiszter *Babos* Pál trencseni kir. törvényszéki joggyakornokot a nyitrai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Szigorlat. *Hoddl* György, nyitraegyházmegyei növendékpap, a budapesti központi papnevelőintézet növendéke, f. hó 8-án „cum laude” tette le a bibliai tudományokból és a keleti nyelvekből a szigorlatot. A törekvő kisaport örömmel üdvözöljük!

Az esztergomi egyházmegyéből. *Fazsity* Pál bucsányi plebános f. évi március 1-től nyugdíjaztatott; a bucsányi plebánia lelkesítő teendőinek ellátására *Ravasz* István ölvédi káplán küldetett ki adminisztrátornak.

Skarda prépost halálához. Megemlékeztünk már *Skarda* József sasvári prépost-plebános haláláról. Az elhunyt született *Szenicen* Nyitrvármegyében 1847. márc. 13-án. Bittudományi

tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte s ott a biblikus tudomány borostyánkószorúsa lett. 1872-ben szentelték fel s ebben az évben káplán lett Sasváron, 1881-ben adminisztrátor Sándorfán, majd ugyanott plebános. 1887-ben sasvári plebánossá, 1892-ben szent Benedekről nevezett sámsóni préposttá neveztetett ki. Irt filozófiai, theologiai műveket és német nyelven verseket. Buzgó tevékenysége folytán tagja lett minden jótékony célú egyesületnek. A halál, amiut halljuk, épen a megérdemelt kitüntetéshez közel érte az elhunytat R. i. p.!

Felolvasó est a katolikus körben. A *nyitrai Kath. Kör*, 1911. évi március hó 12-én (vasárnap) délután 6 órakor felolvasó estét rendez. Bevezető zene után *Kovárd* Ferenc főgimn. tanár tart felolvasást a következő címen: „A nő a pogány világban és a kereszténységben.” (Vetített képekkel.)

Gróf Tisza István Nyitrán. A munkapárt első „közkatona” gróf *Tisza* István f. hó 11-én délután Nyitrára érkezett, hogy részt vegyen az új református templomnak f. hó 12-re kitűzött felavatási ünnepélyén. *Tisza* elé, aki *Thuróczy* Vilmos az állami számvevőségek elnöke és *Antal* Gábor szuperintendens és több munkapárti képviselő kíséretében érkezett meg, Nyitráról egy nagyobb küldöttség ment *Érsekújvárra* *Crausz* István főispán vezetésével. A nyitrai állomáson *Tiszát* és a vendégeket *Tóth* Lajos polgármester üdvözölte. *Tisza* gróf és *Antal* Gábor a főispánnal szálltak meg. Ma délután 2 órakor közebed lesz a vármegyeház földszinti nagytermében. A bankett után *Tisza* kíséretével együtt visszautazik Budapestre.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy gróf *Tisza* István Nyitrára való megérkezése után nyomban látogatást tett *Bende* Imre megyés püspöknel, a kihez öt régi ismeretség köti. A látogatás tekintettel az elagott püspök gyengélkedő állapotára, csak rövid ideig tartott.

Változások a vármegyei tisztviselői karban. A vármegye főispánja ifj. *Rácz* István nagytapolcsányi és *Turchányi* György érsekújvári szolgabírákat kölcsönösen áthelyezte.

A vármegye tisztviselői karában a közel jövőben, hír szerint nagyobb mérvű változások is lesznek. *Turchányi* Ödön alispán még a jelen év folyamán, legkésőbb októberben nyugalomba vonul. Utódjául dr. *Gyürky* Géza megyei tisztifőügyészt emlegetik.

Nyugalomba vonulni készül meg *Machovich* János, póstyéni főszolgabíró, a kinek utódja *Czohér* Kálmán nyitrai főszolgabíró lenne, míg Nyitrára *Thuróczy* Károly vagsellyei főbíró kerülne, a vagsellyei járás élére pedig báró *Majthényi* József tb. főbíró, vármegyei aljegyző állíttatnék.

Gróf Apponyi Antalné temetése.

Gróf Apponyi Antalné halála mindenütt mély részvétet keltett. A király táviratilag fejezte ki részvétét a grófi családnak s a testőrség parancsnoka által képviseltette magát a beszentelésen, mely f. hó 4-én folyt le Bécsben s amelyen megjelentek *Mária Terézia* főhercegnő, az osztrák arisztokracia nagy számban, valamint a gróf Apponyi családok is képviselve voltak. F. hó 5-én érkezett *Nyitrajablonicra* a boldogult grófnő holtteste, melyet az állomáson *Zsekó* Károly plebános beszentelt. A halottaskocsit *Jablonic* község és a vidék intelligenciája kísérték. A grófnét a családi kastélyban a fehér drapériákkal s virágokkal díszített kerti szalonban helyezték ravatalra. A ravattól balra kis asztalon selyem párnán voltak elhelyezve a grófnének, mint csillagkeresztes hölgynek jelvényei: a csillagkereszt, egy pár fehér keztű s fekete legyező. Itt említjük meg, amit talán kevesen tudnak, hogy csillagkeresztes hölgyként halála esetén a csillagkereszt többi tulajdonosnő egyenként tizenkét szt. mise szolgáltatására vannak kötelezve. A temetés után, melyet *Zsekó* Károly jablonici plebános a környékbeli papság segédkezésével végzett, a grófnét a családi sírboltban helyezték nyugalomra.

A család a következő gyászjelentést adta ki: Gróf Apponyi Antal, cs. és kir. kamarás, úgy a saját, mint gyermekei, gróf Apponyi Antal és Herberstein Henrik grófné, szül. Apponyi Júlia grófnő, veje gróf Herberstein Henrik, sógora herceg Montenuovo Alfréd, valamint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti felejtetetlen hitvesének, méltóságos gróf Apponyi Antalné, szül. Montenuovo Mária hercegnő csillagkeresztes hölgynek elele 52. ik évében 1911. március hó 2-án csütörtökön délután 3 órakor hosszús és súlyos betegség és a halotti szentségek ismételt felvétele után csendes halállal bekövetkezett gyászos elhunytát.

A kir. tanfelügyelő áthelyezése.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Takács Béla* nyitrai vármegyei kir. tanfelügyelőt Abauj-Torna vármegyébe eddigi minőségében ideiglenesen áthelyezte, illetve a tankerület vezetésével megbízta. — Nagy sajnálattal regisztráljuk ezt a lapunk zártakor vett hírt, mely nem lephette meg azokat, akik közelebb állanak a kir. tanfelügyelőhöz, mert *Takács Béla* arról a szándékáról, hogy vissza akar menni szülőföldjére már hosszabb idő óta beszélnek. Most valóra vált a híresztelés s amint örülhet annak egyénileg az áthelyezett tanfelügyelő és örülhet Abauj-Torna vármegye tanügyi érdekeltisége, úgy nagy oka van sajnálkozni Nyitrai megye közönségének, mely a kir. tanfelügyelőt mint tanfőnököt és mint embert is becsülni és szeretni tanulta. Az ő rövid működése alatt a vármegye tanügye hatalmasan fellendült, s rövid idő múlva olyan alkotások fogják hirdetni *Takács Béla* nagy hivatottságát és tanfőnöki rátermettségét, a melyekre a vármegye mindenkor büszke lesz. Kár, hogy nem érthette meg az általa kezdeményezett nagy művek betetőzését. Kísérje a tanfelügyelőt további pályáján az Isten áldása, amint Nyitrai megye halála sem fog soha iránta elenyészni.

Közgyűlés. A nyitrai keresztény szociális egyesület f. hó 12-én d. u. 4 órakor rendes évi közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó; 2. a főtitkár jelentése; 3. a pénztáros jelentése; 4. az elnök s a tisztikar választása; 5. indítványok.

Az alispán betegsége. *Turchányi Ödön* alispán f. hó 4-én, midőn Érsekújvárra utazott a városi tanácsnoki választás megejtése céljából, az uton rosszul lett, úgy hogy Érsekújvárhoz már csak uti társainak a támogatásával volt képes kiszállni a vasuti kocsiából. Az állomásról azután a városházára hajtattott, a hol igénybe vette fivérének dr. *Turchányi Lászlónak* és dr. *Hücl Ernőnek* orvosi segítségét, a kik a betegen eret vágta. Ennek következtében a rosszullet oka a vértolulás megszűnt s az alispán még aznap délután elnököltetett a képviselőtestület közgyűlésén, mely után visszatért Nyitrára s másnap már teljesen jól érezte magát. Az alispánnak ez a muló és el is mult rosszullete semmi összefüggésben nincs küszöbön álló nyugdíjaztatásával. Munkapárti oldalról szeretnék ugyan az alispán nyugalomba vonulását olyannak tüntetni fel, mintha az az alispán megrendült egészségi állapotának a kifolyása lenne, a valóság azonban az, hogy *Crausz István* főispán az ő entantájához tartozó embert akar az alispáni székbe beültetni. Ezért kell *Turchányi Ödönnek* távoznia, a kinek a főispán nem tudja megbocsátani azt, hogy erősen dolgozott *Wilczek Frigyes* gróf megmaradása érdekében és hogy a koalíció alatt meglehetősen hidegen viselkedett a volt szabadelvű regime embereivel s így magával a jelenlegi főispánnal szemben is.

Nyilatkozat. A „Magyar Felvidék“ 1-ső számában „A privígyei mandátum“ cím alatt megjelent egy tudósítás, a melyre nézve az igazság érdekében a következőképp nyilatkozom:

A tudósításból igaz az, hogy *Gallasz Károly* táblabíró a vizsgálatot fogyanatosítja és már nem 400, hanem 600 tanut halgatott ki. Igaz az, hogy *Rudnay Alajos* eddig még egy pillanatra sem jelent meg a vizsgálatnál. Valószínű azonban, hogy nem úri módja miatt — mert *Rudnay úr* úri módjáról csak akkor lehetne beszélni, ha ő azt a mandátumot, melyet az ismeretes eszközökkel szerzett meg, nem vette volna kezébe — hanem azért nem jelenik meg, mert azokat a vallomásokat, melyek mindazt beigazolják, a mi a privígyei mandátumról meg volt írva, nem akarja meghallgatni. Igaz továbbá az, hogy a 3000 korona elfogyott és a kérvényezők már újabb 3000 koronát tettek le.

Ellenben valótlán, hogy több tanu vallotta, hogy a néppárt terrorizmust fejtett ki, etetett-

itattot s a vallással fanatizálta a választókat. Ilyen vallomást eddig egyetlen egy tanu sem tett.

Valótlán, hogy a kihallgatandó tanuk kihallgatásuk előtt akár nálam, akár más vezető férfúnál megjelennek.

Valótlán, hogy én a vizsgálatnál megengedhetetlen módon viselkedem és hogy nekem a vizsgálatbíró oly helyet jelölt ki, a hol a tanuk engem nem láthatnak. Ott olyan hely egyáltalában nincs is. Én szabadon választom a helyemet. Úgy látszik az fáj a munkapártiaknak, hogy én végig hallgatom azoknak a dolgoknak az elmondását, melyeket a választásnál elkövettek.

Valótlán, hogy néppárti korteseket lecsukattott a táblabíró. Valótlanságokkal, mesékkel már nem lehet segíteni a privígyei mandátum baján. Az úgy jó uton van, tehát türelemmel várjuk meg az eredményt. Én türelemmel várok.

Bresztyenszky Kálmán.

Halálozás. *Kluch János* alsószücsi plébános f. é. március hó 10-én hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után életének 74. és áldozó papságának 48-ik évében csendesen az Úrban elhunyt. A megboldogult hült testem f. évi március hó 11-én d. u. 2 órakor szenteltettek be és az alsószücsi r. k. temetőben örök nyugalomra helyeztetek.

Pelczmann János terhelyi plébános életének 72-ik évében elhunyt.

*Özv. Einzinger József*é, született *Fuchs József*, *Einzinger József* nyitrai kereskedő edes anyja *Esztergomban* 66 éves korában meghalt. Nyugodjanak békében!

A munkáskérdés. A Szent-Imre-Kör szociális szakosztályában a napokban értékes előadást tartott dr. *Köhler Ferenc* prefektus. A munkáskérdésről beszélt és ennek kapcsán körvonalozta az ifjuság feladatát, melyet az önművelődés által vél sikeresen megoldani.

Kiváló gondot kell fordítani — mondotta — a szórakozásra is, mert csakis akkor érhetünk el sikeres eredményt, ha a lélekre épen olyan szükséges szórakozásokról is gondoskodunk.

A kiváló képzettségű szónok fejtegetéseit érdeklődéssel fogadta a nagyszámban egybegyűlt hallgatóság és köszönettel adózott érdekes előadásáért.

Körözés egy asztalossegéd ellen. Mint lapunkban már megemlékeztünk róla, 1910. év december 10-ről 11-re hajló éjjelen a nyitrai *Köck* és *Kolenaty* asztalos cégnél lopás történt, *Schlamár János* 24 éves beszercebányai születésű asztalossegéd, ki az időtájt a cégnél alkalmazásban állott munkástársait meglopta. Czagány Istvánnak 26 kor. értékű telikabátját elemelte, *Obuch Jánosnak* pedig cipőjét lopta el és 12 korona pénzt. Azután megszökött. A hatóság a karosultak fejletésére megindította ellene az eljárást. Mivel azonban tartózkodási helye ismeretlen, a nyitrai kir. törvényszék köröző levelet bocsátott ki ellene.

Állatkínzás. Nap-nap után érkezik panasza a rendőrséghez *Molnár Imre* nyitrai fuvaros ellen állatkínzás miatt. A derék fuvaros gyakran oly terhet rak fel szekereire, hogy azt agyongyőrtől lovai megmozdítani sem bírják. Ilyenkor aztán visszhangzik az utca az ostorcsapásoktól a járókelők nagyobb épülésére. F. hó 6-án delután pedig *Molnár* egyik alkalmazottja, *Kecskés Geza* kocsi vett át gazdája szerepét és egy hatalmas karóval biztatta lovait az óriási teherrel megterhelt jármű továbbvonsolására. Végre a 8. számú rendőr véget vetett a kínos jelenetnek és az állatkínzó kocsiat bekísérte a városházára.

Harapós kutya. *Szulka Imre*, a nyitrai takarékpénztári áruaktárak portását f. hó 8-án jobb lábán megharapta *Spisák Gyula* géplakatos kutyája. A harapós kutya gazdája ellen a hatóság megindította az eljárást.

Megbokrosodott lovak. *Polónyi Lajos* köröskényi birtokos lovai tegnap este 10 óra tájban a városházán megbokrosodtak. Vad száguldással iramodtak *Csernyák Rezső* fűszerüzlete felé. A kocsi teljesen tönkretették, míg végre a járókelőknek sikerült a megvadult állatokat megfékezni. Emberéletben nem esett kár, mert a kocsi még ideje korán leugrott a bakról.

Bucsuéstély. Dr. *Pazár Zoltán* ujonnan kinevezett pozsonyi kir. táblabírótól f. hó 4-én vett búcsút a nyitrai kir. törvényszék bírói és tisztviselői kara, melyhez a nyitrai ügyvédi kar és az új táblabíró sok tisztelője is ez alkalommal csatlakozott. A Hungáriában tartott társasvacsorán az első felköszöntőt dr. *Nyékhegyi Lóthár* kir. törvényszéki elnök mondotta, melyben az ünnepelelt bíró érdemeit méltatva, örömeinek adott kifejezést dr. *Pazár* előléptetése felett, aki nagy tudását és munkabírását egy olyan működési körbe viszi be, ahol az igazságügy érdekeinek még fontosabb szolgálatokat tehet. Az új táblabíró meghatva köszönte meg a szép szavakat. Dr. *Csernyánszky Aladár*, kir. ügyész, mint embert és társadalmi élet egyik aktív szereplőjét ünnepelte *Pazárt*, ékes nyelven mondott tószóban; *Riszner Károly* az ügyvédi kar nevében mondott a távozóknak meleg hangon Isten hozzádot.

Adományok. A nyitrai keresztény szociális telepen létesítendő *lourdesi* kápolnára újabb adakoztak *Karsay Imre* pogrányi plébános 5 kor., *Ernyey Pál* nagylapási plébános hívei nevében 18 kor. 74 fillért. Hozzáadva az eddig kimutatott 623 koronához, lesz főösszeg 646 kor. 74 fill. — Hálás köszönettel nyugtázza *Koltesszky Alajos*.

A nyitrai kath. betegsegélyző-egylet f. hó 5-én tartotta ez évi rendes közgyűlést *Kútvaszer István* apátkanonok elnöke alatt. A közgyűlés köszönetet szavazott az eddigi tisztikarnak és választmányuk s mind a kettőt újra megválasztotta. Az üdvösen működő egyesület az 1910. évben betegsegélyezésre 624 20 koronát, temetkezési segélyekre 144 koronát fordított, gyógyszeréért pedig 796 44 koronát adott ki. Tagjainak száma 253.

Dr. Gyuriss Emil csacvai ügyvéd, volt orsz. képviselő Zsolnára költözött át s ügyvédi gyakorlatát is ott fogja folytatni. Ez alkalomból barátai és tisztelői mult hó 27-én búcsuéstélyt rendeztek, melyen részt vett Csacza város polgárságának és intelligenciájának színe-java. A búcsuéstélyen a távozó érdemes férfit dr. *Eichenwald Gyula* ügyvéd, *Menkina János* és *Szuchány János* köszöntötték fel. Dr. Gyuriss a szép felköszöntőkre válasza hangúlyozta, hogy mindig örömmel fog visszaemlékezni Csaczára, a hol férfikoranak legszebb éveit töltötte. — Csacza város valóban sokat veszít dr. Gyuriss Emil távozásával, a ki hervadhatatlan érdemeket szerzett magának a város érdekeinek előmozdítása körül s a kit éppen ezért pártkülönbség nélkül mindenki becsült és szeretett. Új lakóhelyén még kiválóbb alkalma lesz a népszerű férfúnak annak az üdvös politikai és szociális tevékenységnek a kifejtésére, melyhez dr. Gyuriss eddigi pályafutásának legszebb emlékei és sikerei fűződnek.

Inashaború. *Braunfeld József* hid-utcai pékmester tanoncai, *Sztraka János* és *Kimle Károly* f. hó 4-én reggel valami fölött összeszólalkoztak. A vita hevében *Kimle Károly* forgópisztolyt rántott elő kabátja zsebéből és azt *Sztraka János* homlokának szegezte. Az inashaborúnak *Wohlstein Béla* péksegéd vetett véget. A revolvert kiütötte *Kimle Károly* kezéből, majd rendőroket hivatott, kik aztán elszedték a töltött fegyvert a feldühödt suhancról. Az ügynek, mint halljuk, folytatása lesz a bíróságnál.

Háború Érsekújvárott. Az érsekújvári vásárló közönség és az ottani mészárosok között néhány hét óta háború dúl, melyre az adott okot, hogy a mészárosok a hús árát — a polgárság szerint indokolatlanul emelték. Ez ügyben a városi képviselőtestület tagjai minap értekezletet tartottak, melyen abban állapodtak meg, hogy ha a mészárosok az árakat le nem szállítják, úgy a polgárok részvénytársasági alapon hatósági mészárszéket állítanak fel.

A közös háztartás vége. *Hecska Mihály* cabaji születésű 28 éves napszámos közös háztartáson lakott az Üreghi-ut 4. számú házban *Franyó András*sal. A férfiak csak megfértek volna valahogy, de az asszonyok között gyakran történt nézeteltérés és ebből természetesen parázs veszekedés, sőt néha verekedés is. F. hó 1-én delután meg pláne már az egyik férfi is beleártotta magát az asszonyok dolgába. *Hecska Mihály* alaposan helybenhagyta. *Franyó* most elégtételt keres a bíróságnál.

Tárgysorsjáték. A nyitrai irg. nővérek templomának javára rendezett tárgysorsjáték nyemreménytárgyai újabbán a következő ajándékokkal szaporodtak: Eötvös Aladárné 1 drb. kézimunka, Dániel Izor kereskedő 1 drb. kézimunka, Biringer Mária 2 drb. ért. kés, 1 drb. kézimunka, Funk József kereskedő Budapest 1 tintatartó, 1 író-mappa, 1 levelezőlap-tartó, 1 emlékkönyv, 1 asztaldisz, Schefferné 3 drb. kézimunka, 1 drb. dísz-tárgy, Rigler József Ede papirkereskedő Bpest 6 drb. dísz-tárgy, 4 kép, Niemann Anna 3 drb. kézimunka, Treucsényi irg. nővérek 6 drb. kézimunka, Krész Józsefné 1 drb. üvegtál, 2 kézimunka, 2 virágváza.

A nyugdíjfiók pénztár közgyűlése. A Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének 122. nyitrai fiókpenztára március 5-én a ker. szociális egyesületben tartotta Kubinyi Endre elnöke alatt rendezévi közgyűlést. Az elnök szép megnyitói szavai után a fiókpenztár titkára az országos intézmény s a helyi fiók tevékenységét vázolta. Az intézménynek úgy rendkívül hasznos voltát, mint életképességét első-sorban a vagyoni helyzet bizonyítja. Az intézmény vagyona 6.612.881.61 kor. Ebben a múlt évi gyarapodás 1.321.219.— kor. Ezen bizonyíték erejét növeli az a páratlan másik tény, hogy az egylet az 1910. év folyamán 785. rokkant tagnak és 225 árvának 377.662.53 korona rokkant segélyt, 19.087.42 korona neveltetési járulékot s 1538.13 korona végkielégítést osztott ki. Az eddig lefolyt 8 év alatt 1013.291.10 korona segélyt nyújtott az egylet. Szilárd alapon nyugvó anyagi helyzetének harmadik nagy jelensége, hogy az összes segélyezést és egyéb kiadásokat mindaddig a kilépettek és elhaltak befizetéseiből s az egylet vagyona utáni kamatokból fedezte, anélkül, hogy a rendezésen fizető és segélyre jogot váró tagok befizetéseiből egyetlen fillért is kiadott volna. Kiemelést érdemel az egylet tagjainak rohamos gyarapodása. Jelenleg 121.387 r. fizető tagja van. A múlt évi beíratás 34.677 tag. A fiókok száma 73 új pénztárral 364-re emelkedett. Ezen kívül val 171 tag-csoport. *A nyitrai fiók tagjainak száma 453.* A múlt évi befizetések összege 62.008 65 korona. A közgyűlés ezután a pénztári jelentést bírálta meg s pénztárosnak megadta a felmentvényt. Végül kiegészítette a választmányi tagok névsorát s megválasztotta az egylet országos központi gyűlésére küldendő megbízottakat. A nagyszámú résztvevővel tartott közgyűlés az elnök buzdító beszédével ért véget.

„Nagytapolcsányi furcsaság” cím alatt lapunk múlt számában megjelent közleményünkre vonatkozólag azt az értesítést vettünk, hogy a közleményben említett bált a nagytapolcsányi katolikus legény egylet a polgári körrel, melynek különböző vallású tagjai vannak, karöltve rendezte és a rendezőség a jövedelem egy részét a szegények alapjának szánta. Ez a két körülmény tette indokolttá, hogy a bál rendezésében nem kath. vallású egyének is részt vettek. — Ebben a megvilágításban egészen másképpen néz ki a dolog s a katolikus legényelet mozgékonyság, jeles vezetőségét szemrehányás egyáltalában nem érheti.

Uj csendőrkülönítmény. A belügy-miniszter rendelete folytán Alsórétfalu községben egy 5 főből álló állandó csendőri különítmény állítottatott fel. E különítmény a trencsényi szárny-, a trencsényi szakasz- és a puhói járás-parancsnokságok alá tartozik és működését múlt hó 1-én kezdette meg.

Zavarok lelkészválasztás miatt. Negyed községben körülbelül egy év előtt üresedett meg Mészáros József halálával a ref. lelkészi állás. A negyedik Szabó János s. lelkészt akarták megválasztani, de ezt a ref. felekezeti szabályok nem tették lehetővé, minthogy Szabó Jánosnak nincs meg az előírt képesítése. A lelkészválasztó bizottság háromszor járt a községben, de a Szabó pártiak annyira terrorizáltak a többi választókat, hogy senki sem mert szavazni. A ref. egyházkerületi gyűlés Sándor Benő bajra lelkészt választotta meg. Negyed községben e miatt nagy a forrongás, mely a múlt heten érte el tetőpontját, mert az új lelkész beiktatásának f. hó 12-én kellene megtörténnie. Az elégedetlenek bevették Pintér Lajos bíró ablakait, házára falragaszt tettek, melyben megfenyegetik, hogy házat felgyújtják és kiirtják őt családotul, ha nem segít nekik Sándor Benő beiktatását megakadályozni. Thuróczy Károly vágsellyei főbíró intézkedése folytán megfelelő számú csendőrség ment a községbe.

Gyógyszertár eladása. Az érsekújvári Duschek-féle gyógyszertárt jelenlegi tulajdonosa eladta Mezei József gyógyszerésznek 90 ezer koronáért.

Uj Gazdakör. Kiszuczaujhelyen a Felvidéki Miniszteri Kirendeltség támogatásával gazdakör alakult, melynek elnökévé Kapallay István esperes-plebános választott meg, a kinek vezetése alatt a kör biztos virágzásnak néz elébe.

Elítelt ügyvéd. Még az 1909. év folyamán történt, hogy dr. Weisz Vilmos nyitrai ügyvéd a Nyitrai Hirlapban támadást intézett Palásthy Vilmos és Argay Béla nyitrai törvényszéki bírák ellen. A megtámadott bírák az igazságügyminiszter felhatalmazása alapján pörre vitték az ügyet, melyben f. hó 7-én ítélték a pozsonyi esküdtszék, melynek verditje alapján a bíróság dr. Weisz Vilmost nyilvános rágalmazásért egy havi fogházra, 2000 korona pénzbírságra és a költségek megfizetésére ítélt. — A vádlott semmisségi panaszt jelentett be.

Két humoros könyv. Péterfy Tamás székely írónak most jelent meg 2 humoros könyve. „Nete ne” eredeti góbéságok és „Kacagató szövegek” a szövetkezeti élet vidámságai. A csinos kiállítású könyvek zamatos humoru szöveget számos kép tarkítja. A két humoros könyvet postai szállítással együtt 2 kor.-ért küldi: Péterfy Tamás Budapest, IX. Köztelek.

Gazdasági cseléd kiténtetése. A Lapásgyarmath községhez tartozó Csendes-pusztán, a Ghyzsy-családnak ezen az ősi birtokán f. hó 5-én szép ünnepély folyt le. Ekkor adta át ugyanis dr. Ótvös Bé a szolgabíró a földmivelésügyi miniszter elismerő oklevelét és 50 korona pénzdományát Acs Gergely öreg kocsisnak, a ki az uradalmat már 40 év óta szolgálja s hűséges szolgálata által teljes mértékben kiérdemelte az uraság megelégedését. A főbíró szép szavait Vinkler József körjegyző tótul tolmácsolta a nagy szamban egybegyűlt népeknek. Az öreg kocsis jelenleg mint cselédgazda van alkalmazva az uraság szolgálatában.

Közművelődési tanfolyam. Az Orsz. Katolikus Szövetség 1911. március 9-től 27-ig közművelődési tanfolyamot rendez. A következő sorozat szerint: I. Csütörtökön, március 9-én este 6 órakor (IV. Molnár-utca 11, a Középponti Katolikus Kör fehértermében): 1. Megnyitó Széchenyi Emil gróftól. 2. A kath. autonomiáról Glattfelder Gyula dr. egy. tanár. II. Hétfőn, márc. 13-án este 6 órakor (IV. Ferenciek-tere 7, III. lépcső, I. emelet, az Orsz. Katolikus Szövetség termében): 1. Egy társadalmi kérdésről Mailáth József gróf. 2. A hit és tudomány viszonyáról Kiss János dr. egy. tanár. III. Csütörtökön, márc. 16-án este 6 órakor (IV. Ferenciek-tere 7, III. lépcső, I. emelet, az Országos Katolikus Szöv. termében): 1. Az urbanizmusról, vagyis a nagyvárosi túlnépesedésről socialis és ethikai szempontból Jehlicska Ferenc dr. egy. m. tanár. 2. Egy társadalomtudományi kérdésről Somssich Béla gróf. IV. Hétfőn, március 20-án este 6 órakor (IV. Ferenciek-tere 7, III. lépcső, I. emelet, az Országos Katolikus Szövetség termében): 1. A hitbizomány reformjáról Baross János dr. egy. m. tanár. 2. Skandinavia socialis berendezkedéséről (vetített képekkel) Giesswein Sándor dr. pápai preláus. V. Csütörtökön, március 23-án este 6 órakor (IV. Ferenciek-tere 7, III. lépcső, I. emelet, az Országos Katolikus Szövetség termében): 1. A szekularizációról Krüger Aladár dr. káptalani ügyész. 2. Korunk bölcséleti irányairól Kiss János dr. egy. tanár. VI. Hétfőn, március 27-én este 6 órakor (IV. Ferenciek-tere 7, III. lépcső, I. emelet, az Országos Katolikus Szövetség termében): 1. A modernizmusról Andor György dr. pápai preláus. 2. A socialdemokrácia fejlődéséről Franciaországban a XIX. században Ernszt Sándor dr., a Katolikus Népszövetség vezérigazgatója.

Helyreigazítás. Az O. P. V. I. közli velünk a következőket: Néhány nap előtt „A Nap” hosszabb híriben számolt be arról, hogy a Szent István Társulat elbocsátotta a szolgálatból Mayer nevű portását, aki valamikor vagyonos privigyei gazda korában minden vagyonát a népárt céljaira áldozta. — Ezzel szemben az az igaz, hogy a Szent István Társulat igazgatósága febr. 8. ki ülésén azt határozta, hogy Mayer, aki már idős ember, felmenti a terhes éjszakai portás szolgálat alól és beosztja nappali szolgálatra a könyvkereskedésbe. — Az igazgatóság e határozata közöltetett „A Nap”-pal, mire az helyt adott a rektifikációnak, feltárván olvasói előtt a valóság- nak megfelelő tényállást. (O. REV. I.)

Köszönetnyilvánítás. Mindazon kedves barátaim és jó ismerőseim, akik felejtethetetlen emlékü szeretett jó nóm végtisztességén megjelenni és őt utolsó útján elkísérni szívesek voltak, fogadják szívből fakadt köszönetem kifejezését. Nyitra, 1911. márc. 5-én. Hervertth János.

Stampay kath. ének- és imakönyve áremelés nélkül 32 lappal bővítve, XVII-ik kiadásban, új, ingyenes kottáfűzettel, csinosan kötve 30, vászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen jár. Kapható bőrkötésben is szerzőnél Kőbölkúton, Esztergommegeye.

Szigorlaton. A szigorló roppant izgatottan jár-kelet a terem ajtaja előtt: egy jóakarató tanára vigasztalja.

— Jaj Nagyságos úr, olyan a fejem, akár csak egy sivatag!

— No, no! Talán akad ott mégis néhány oázis is?

— Igen, igen Nagyságos úr, de kitudja odatalálnak-e a tevék? gy. m.

Tejmunkásképző iskola. A Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület tudatja a gazdaközönséggel, hogy a kisbéri m. kir. tejmunkásképző iskola f. év május hó 1-én kezdődő egy éves tanfolyamára 8 ösztöndíjas tanulót fog felvenni. A tanulók ingyenes ellátásban, élelmezésben, ezenkívül kisebb kiadások fedezésére havi 6 korona munkadíjban részesülnek. A pályázati feltételek és módok a Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Nyitra, Káptalan-utca 5. sz.) hétköznapokon a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. Pályázni április 10-ig lehet.

Botrány az utcán. Párutca rossza, Mihálik Okapala János, régi jó szokásához híven f. hó 7-én ismét a sárga földig itta le magát. Utja öz. Palczek Andrásné cukorkaelárusító sátra mellett vezetett el. Mihálik meg nem állhatta, hogy egyet-mást ne vásároljon családja számára. Midőn már telerakta eddességgel zsebeit Mihálik uram, néhány bók megeresztése után távozni akart anélkül, hogy a cukorka árát megfizette volna. Az asszony természetesen gyöngéden figyelmeztette a feledékenységre Párutca hőst, de az többszöri felszólítás dacára vonakodott eleget tenni kötelezettségének. Végre mit volt mit tennie a szegény asszonynak, a 18. sz. rendőrré bízta ügyének elintézését.

Útrendőri kihágás. Leszner Zsiga nyitrai szállító f. hó 4-én éjjel az utcán felejtette egyik teherszállító kocsiját. A rendőrség útrendőri kihágás címén panaszt emelt ellene feleltés hatóságánál.

Lopás egy nagykereskedésben. Boxhorn Vilmos nyitrai nagykereskedő hetek óta szomorúan tapasztalta, hogy valaki dézsmálja az árukészletét, de sehogy sem birt a tettes nyomára jutni. F. hó 8-án este azonban különös véletlen folytán kitudódott, hogy saját alkalmazottjai: Gavrilovics Milán 17 éves rumszkai illetőségű segédje és Paulovics Markó meittizsi születésű tanonca a tolvajok. A derék szerb csemeték üzletzárás után csomagszámra hordták a lopott árut azon helyekre, hol azt kellő biztonságban elvezhették, vagy értékesíthették. Az ilyenformán nagyobb összeg erejéig megkárosított kereskedő a két szarka ellen megtette a feljelentést a hatóságnál, mely a megejtett vizsgálat során a hűtlen alkalmazottakat letartóztatta. A hatósági közegek két helyen házkutatást is tartottak, hol több tárgyat és nagyobb mennyiségű árut lefoglaltak.

Zobori csendélet. Gasparovics Imre zobori csász f. hó 7-én panaszt emelt a rendőrségen Ribény János ellen. Ribény ittas állapotban garázdálkodott a szőlőhegyen és a csász őt csendre intette. Ő azonban nem hallgatott a szép szóra, sőt mi több, még meg is fenyegette a zobori közbiztonság éber őrét. A csász egymagában képtelen volt az ittas embert megfékezni, azért csak felírta a nevet és feljelentéssel élt ellene a rendőrségen.

Lopják a szemet. Párutca szegényebb sorsú népe jóllehet enyhébb már az időjárás még mindig ellátogat a nyitrai vasuti állomás szénraktárába és dézsmálja az államvasutak szénkészletét. F. hó 7-én is több párutcai asszony belopódzott a szénraktárba és több zsákszámba menő szemet akartak elemelni. De ezuttal nem volt szerencsésük, mert egy vasuti alkalmazott épp akkor vetődött a helyszínére, mikor zsákmányukkal távozni akartak. Fellármázta a szolgálattevő személyzetet, kik az asszonyokat lefűlelték és átadták az állomáson levő rendőrnek. A rendőrkapitány a széntolvaj asszonyok ellen megindította az eljárást.

Vasuti előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a vág-sellye—negyedi helyi érdekű vasut igazgatóságának Guta állomásából kiindulólag Megyer és Keszegfalva községek érintésével a m. kir. államvasutak Ujkomárom állomásáig, esetleg a Vág folyó balpartján Guta községgel szemben fekvő alkalmas pontból kiindulólag Pusztá-Agyagos és Lándor pnszta irányában a m. kir. államvasutak Komárom-teglagyár állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemű helyi érdekű vasutvonalra egy év tartamára az előmunkálati engedélyt megadta.

Munkában az ellenőrző-bizottság.

A városi képviselőtestület engedve a nap-nap után felmerülő panaszoknak, f. hó 3-án végre egy bizottságot menesztett a gázlámpák megvizsgálására. Gyulai városi mérnök, a gázgyári igazgató és több légszszellenőrző-bizottsági tag kíséretében éjjel 12 órakor megvizsgálta az utcai légszszlámpákat. A vizsgálat során beigazolást nyert, hogy felmerült panaszok jogosultak. A bizottság több pislogó lámpát eloltatott és az észlelt hiányok sürgős pótlását elrendelte.

Mi lesz a nyitrai utasszállóval?

A nyitrai ipartestület évtizedek óta készül egy utasszálló létesítésére, Sajnos azonban ezen tervét mai napig sem valósította meg. Így a vándorlegények szegénységére a városi fogházban kénytelenek meghálni a gonosztevők között. Hogy mily káros hatással van ez, különösen a fiatal iparos nemzedékre, felesleges hangsúlyoznunk. F. hó 3-án éjjel Czimbalka Antal vándorló péklegény jutott arra a szomorú sorsra, hogy szálló hiányában a kóterbe volt kénytelen beszállni. Ezt az állapotot nem lenne szabad tovább tűrni.

A szélhámos spanyol herceg. A „Pais“ nevű spanyol és a francia „Matin“ nyomán a hazai lapok egy része is azt írta, hogy Montemar spanyol herceg szélhámoságairól egy *katholikus pap rántotta le a leplet* oly módon, hogy „*megtörte a gyónás szentségét* és jelentést tett a rendőrségnek a csalásról“. Kérdést intéztünk ebben az ügyben a madrid-alcalai püspöki aulához, ahonnan a következő felvilágosítást kaptuk: Montemar herceg gyónatója tanácsára *ön-maga fedte fel visszaeleseit* Los Andes grófnő ismerősei előtt, mire a grófnő panaszt emelt a herceg ellen. A *gyónási titok elárulásáról* szóló híresztelés teljesen alaptalan rágalom. (O. P. E. V. I.)

A kisjenői főhercegi vadtenyésztő telep. Kisjenőről írják a lapoknak, hogy a főhercegi uradalom 15000 méter „Delta“ drótfonatot rendelt, mellyel megvédi a híres főhercegi vadtenyésztő telepet. Ezt a „Delta“ fonatot egy kiváló, régen elismert hazai cég, Kollerich Pál és fia gyártják s szállították. A „Delta“ egyetlen szegéllyel ellátott, bekerítéshez alkalmas anyag, mely kifeszítés után teljesen sima, erős, alakját nem változtatja. Azért a legkeresettebb sodronyfogat. Különösen alkalmas szőlő, gyümölcs és konyhakertek, gazdasági udvarok bekerítésére, legbiztosabb védelem vadkarak ellen. Két minőségben és 6—6 féle huzalvastagságban kapható különféle szélességekben. Kimerítő ismertetéssel és mintákkal, árjegyzékkel készségesen szolgál: Kollerich Pál és társai első magyar sodronyszövet, fonat és sítárnyára, Budapest IV. Ferenc-József rakpart 21.

A szoknyanadrág a templomban. A „Pesti Napló“ március 4-iki számában a fentebb cimen egy cikk jelent meg, amely annak bizonyosságára, hogy „a katolikus egyházi rendszabás (Ilyen van? Szerk.) nem zárkózik el a haladástól“, azt állítja, hogy a „római püspöki Kuria vagyis a Vatikán itelősége, mint az öltözködésben való fegyelem és rend legfőbb hatósága, tegnap ülésén kegyesen felkarolta és pártfogásba vette a szoknyanadrágot és úgy döntött, hogy az új női öltözködésben semmi illetlent se talál stb“. Ennek a Vatikán nevelésében feltüntetni akaró cikknek teljesen légből kapott volta nyomban világos mindazok előtt, akik ismerik a Vatikán intézményeit. Ilyen naiv állításokat csak a teljes tájékozatlanság vagy a rosszakarat kozkázthat meg. Alkalmas ehhez a tendenciózus cikkhez az „Osservatore Romano egy minapi közleménye szolgáltató, amely a szoknyanadrágot a jóízű elleni merényletnek nevezte. Azonban meg kell jegyezni, hogy az „Osservatore Romano“ csak olyan értelemben felhivatalosa a Vatikánnak, hogy a Szent-székeknek a nagy nyilvánosságára szánt hivatalos közleményeit hozza. Minden más tekintetben azonban az „Osservatore Romano“ a Vatikántól füg-

getlen önálló napilap. Még pedig szigorúan a keresztény katolikus világnézet alapján álló lap. (O. P. E. V. I.)

Előállítás. Pick Jakab 32 éves budapesti születésű, vág-sellye illetőségű csavargó folyó hó 5-én Nyitrán próbált szerencsét. Sorra kopogtatta hitsorsosai lakásának ajtaját és könyöradományokat gyűjtött. Sok helyen azonban elutasították, a mi nem volt inyére Pick Jakab úrnak. Végre egy rendőr véget vetett a csavargó garázdálkodásának és bekísérte őt a városházára.

A primadonna briliánstűje. Még febr. hó 28-án éjjel történt, hogy a nyitrai színház primadonnája, Kállay Jolán a Braun-kávéházban búcsúzás közben elvesztette egyik kedves emléktárgyát, briliánsokkal kirakott arany melltűjét. A tű hiányát csak reggel vette észre, alig egy negyed órával a vonat indulása előtt. Nem akarta lekésni a vonatot, inkább lemondott a tű kereséséről. Az utolsó pillanatban azonban mégis felkérte házigazdáját, Kósa József fűszerkereskedőt, hogy nyomozzon a briliánstű után. Kósa még az nap bejelentette az esetet a rendőrségen. A rendőrök nyomban hozzá is láttak a nyomozáshoz, de munkájuk a mai napig meddő maradt.

Az utca sarában. F. hó 5-én délután 4 óra tájban botrányos jelenetek voltak szemtanúi a párutcaiak. Egy szerelmes párt látták holtrezegen fetrengeni az utca sarában. Az alkohol levette őket lábukról és szegény szemre fényes nappal gúnytárgyai lettek a közlekedő közönségnek. Az utcaseprők aztán nagysokára bevitték őket a városházára. Másnap reggel aztán kintunt, hogy az elázott legény nagykeri születésű és hogy Bottlik Lászlónak hívják. Az egyik párutcai lebujsban összeakadt régi ideáljával, Kutni Jánosné szül. Ondrus Apollóniával, mivel évekkkel ezelőtt úzbégben ismerkedett meg. A jeles part, mivel őket kihágás nem terhelte, kijózanodás után szabadon bocsátotta a rendőrkapitány.

Toloncsökevény. Kunszt József 15 éves trencsenmegyei kislalú származású fiú, ki egy állami gyermekmenhelyen volt elhelyezve, f. hó 1-én eltűnt. A hatóság emberei hosszas kutatás után Vágújhelyen lettek fel a kis szökevényt. A furfangos fickó azonban túljárt a hatósági közegek eszén, megfutamodott az őt kísérő rendőr elől. Azóta nyoma veszett. A hatóság most ország-szerte körözti.

Körözött kávéházi felirónő. Még a múlt év december havának 5-én történt, hogy Braun Vilmos kávésnak több kávéskanala nyomtalanul eltűnt. A lopás gyanuja a kávéházban alkalmazott kaszírónőre, Marosy Irénre irányult, ki aznap felmondás nélkül, hirtelen elhagyta helyét. Braun feljelentésére a hatóság vizsgálatot rendelt el, melynek során beigazolódott a felirónő bűnsége. A kaszírónő azonban időközben ismeretlen helyre távozott, így a nyitrai kir. törvényszék köröző levelet bocsátott ki ellene.

Összeesett az utcán. F. hó 7-én d. e. fél 10-kor a nyitrai mentelep laktanyából telefonon felhívták a rendőrség figyelmét egy szerencsétlen alakra, ki a laktanya előtt összeesett az utcán. Az ügyeletes rendőrtizedes a 8-ik számú rendőrt küldötte ki a helyszínre egy-két utcaseprővel, hogy a szerencsétlen ember elhelyezéséről gondoskodják. A szegény ember eszméletlenül feküdt a járdán. Hosszas élesztési kísérletek után a rendőr megtudta, hogy az illetőt Gyuricza Józsefnek hívják, Fehértemplom trencsenmegyei községből való és hogy epilepsziában szenved.

Országos állatszámolás. Március hó első felében országos állatszámolás lesz. Az állatállomány a nemzeti vagyonnak tekintélyes része, így tehát a nemzet egészét érdekelnie kell, hogy milyen a nemzeti vagyon ezen jelentékeny részének az állapota, az utolsó időben mennyit fejlődött, illetve a fejlődésre képes-e? Különösen érdekel az állomány az állattenyésztés irányítására hivatott kormány, de leginkább magának az erősen érdekelt gazdaközönségnek, hogy meglássa állattenyésztési viszonyainak igazi képét. Ezen fontos kérdésekre csak egy rendszeres állatszámolás tud felvilágosításokat nyújtani, tehát az állatszámolás kiinduló pontja és alapfeltétele egy következetes és eredményes állattenyésztési politikának. A most folyamatba teendő állatszámolásnak hazánkban azonban egy különös okból is rendkívül fontossága van. Ugyanis a husdrágaság kérdésének következtében, a mely a múlt év folyamán úgy a termelő, mint a fogyasztó

közönséget erősen foglalkoztatta, ráterelődött a figyelem az állattenyésztésre is. Ez alkalommal a merkantalista körök is figyelemre méltatták az állattenyésztés általuk eddig meglehetősen megvetett kérdését és jóakaratu vizsgálódásaik után sikerült megállapítaniok a többek között azt is, hogy állatállományunkban beállott a depekoráció, a fejlődés helyett visszafejlődésben van. Hogy miféle célt szolgált a depekoráció állításának forgalombahozatala, az már világos, ezen a cimen akarták a balkáni előállat és az argentiniai hús behozatalának engedélyt kierőszkolni.

Ásványvizeink harca. Örömmel észleljük, hogy az utóbbi időben a magyar ásványvizek lépésről-lépésre elhódítják a külföldi ásványvizek által don inált területeket. Ez a közgazdaságilag és egészségügyileg örvendetes esemény onnan dotálódik, hogy a Magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli r.-t. budapesti cég nagy áldozatok árán minden magyar városban lerakatot létesít és dacára a felemelt fuvartételeknek és az ásványvíz felszereléséhez szükséges nyersanyagok állandó áremelkedésének az árakat lényegesen redukálta. Ezt a külföldi vizek kiszorítására irányuló akciót örömmel üdvözöljük és felhívjuk t. Olvasóink figyelmét fenti cég által városunkban létesített lerakatra, a hol a kitünőbbel-kitünőbb magyar ásványvizeket palackonként is árusítják.

**Kalhreiner-féle
Kneipp -
maláta kávé**

**utólérhetően
előnyei folytán
naponta milliók
isszák. Egyedül
igazi családi
kávé! Olcsó és
egészséges.**

Nyilt-tér.

**Borszéki
GYÖGYÉS ÜDÍTŐVÍZ**

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK

KIRÁLYA!

**„BORSZÉKI“
az ásványvizek királya,
angolkór és
vérszegénység**

**ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a
legelső minden vizek között.**

Főraktár:

**BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványvíz-
kereskedőnél — Trencsén.**

59. 1-15.

Közgazdaság.

A nyitrai pénztintézetek 1910. üzletéve.

A Nyitrai Népbank folyó évi jan. 29-én tartott közgyűlés elé terjesztett jelentésében Babóthy Márton emlékének szentel kegyeletes szavakat, a ki évek során át tagja volt az intézet igazgatóságának.

Az intézet értékalományai a lefolyt üzleti évben emelkedtek, a mi arra indította az intézetet, hogy alaptőkéjét 200,000 koronáról 300,000 koronára emelje fel. E végből 500 drb. egyenkint 200 korona n. é. részvényt bocsátott ki, 150 kor. felpénzzel. Az intézeti részvénytőke nyereségében 1911. jan. 1.-től 1500 drb. 200 korona n. é. részvény részesedik.

A pénztári forgalom kitett 22.338,054 kor. 36 fillért. A betétállomány az 1909. évhez képest 247,618-72 koronával szaporodott s az év végével 2.985,885-97 koronát tett ki.

A tartalék alap 130.000 koronáról 220,000 koronára emelkedett, a mely emelkedésben fő szerepet játszott a részvénytőke felemelésénél 150 koronát befizetett felpénzekből összegyűlt 75,000 korona.

Jótekonysági célokra az intézet az év folyamán 200 korora 60 fillért fordított, az 53,058 korona és 36 fillér tiszta nyeresémből pedig 780, összesen 980 korona 60 fillért.

Az évi osztalék minden részvény után 24 kor., a mi 12%-nak felel meg.

Az intézet vezérigazgatója Rasskó Timót, igazgatósági elnök Mihálik József. Igazgatósági tagok: Csernyák Rezső Faschler Ferenc, Freiszberger Viktor, Friedländer Jakab (alelnök), Fischer Lipót, Kostyal Pál, Merkader Antal, Streihammer Antal, dr. Sztránszky Izidor, Veró Artur. Felügyelő bizottsági tagok: Gisser Gyula, Kutvaszer István, Seeber Vince, Belak József.

A Nyitrai Iparbank február 5-én tartotta közgyűlését, melyen az igazgatóság beszámolt az intézet üzleti működéséről.

A bank mérlege visszatükrözi az 1910. év közgazdasági viszonyainak javulását, mert míg az egyes számlákon levő adások összes tartozása alig mutat fel 150.000 korona szaporodást, eddig a betétek állománya közel egy negyed millióval emelkedett.

Az iparbank is felemelte a múlt évben részvénytőkéjét, 200,000 koronáról 300,000 koronára. Az ezen célból kibocsátott új részvény vevésnél 920 drb. régi részvény tulajdonosa élt elővételi jogával. A részvények száma most 1500, egyenkint 200 korona névértékkel.

A tiszta nyeresémi 52,046.32, melyből 5000 korona fordítottatott a tartalékalap növelésére, a mely 200,000 koronára emelkedett.

Az évi osztalék részvényenként 28 korona, vagyis 14 százalék.

Jótekonyságra az évi nyereségből 500 koronát utalványozott ki a közgyűlés.

A bank vezérigazgatója Juhász Sándor ház- tulajdonos és földbirtokos. Igazgatósági tagok: Kondor István (alelnök), dr. Kürth Dávid (alelnök), Crausz Vince, Felsenburg Fülöp, dr. Kállai Ármán, Kramer Sándor, Kubinyi Endre, Ocskay László, Pollák Miksa, Szirányi Géza. Felügyelő bizottsági tagok: Kutvaszer István (elnök), dr. Biringer Ferenc, Felsner Manó, Huszár István.

A Nyitrai Hitelbank ferbruár 5-én tartott ülésében tárgyalta es tudomásul vette az igazgatóság jelentését, melyből kiemeljük a következőket.

A jelentés mindenk előtt elparentálja Babóthy Márton, a ki ennek az intézetnek is igazgatósági tagja volt 39 éven át.

A betétek állaga az év végén meghaladta a 6 millió koronát, a pénztári forgalom több mint 59 millió koronára rugott.

Részvénytőkéjét az intézet 300,000 koronáról 400,000 koronára emelte fel, tartalék alapja 625,000 koronával rendelkezik

Az év végén az intézet birtokában volt 4 millió 500 ezer korona értékű váltó és (a megyei és községi kötvényeken kívül) 1 millió 182 ezer korona bekebelezett kötvénykölcson. A jelzálógilag biztosított kölcsönök 2 millió 953 ezer koronát tettek ki.

Osztalékra a közgyűlés 1500 drb. 200 kor. névértékű részvény után 60,000 koronát rendelt fordítani, egy-egy részvény után tehát 40 koronát fizetett a mi 20%-os részesedésnek felel meg.

Jótekonysági célokra a közgyűlés 1000 koronát szavazott meg, mely összegből 336 korona a városi szegényeknek jutott.

A bank vezérigazgatója Árpády Imre földbirtokos. Igazgatósági tagok: Crausz István, Gosztonyi Gyula, dr. Klobusiczky Géza, Kutvaszer István, dr. Munelsz Lajos, Pongrácz Kálmán, Rencz László, dr. Strauszky Izor, Tombor Kornél, Veró Zsigmond. Felügyelő bizottsági tagok: dr. Csenkey Elemér, Majthényi Géza dr. Radó Gyula, dr. Weisz Vilmos.

A szövetkezeti biztosítás ünnepe.

Sehol a világon nem érvényesülhet oly hatalmasan a szövetkezeti eszme, mint a biztosítás terén. Minden biztosító intézet voltaképpen egy-egy szövetkezet, amelynek keretében száz és ezer ember társul, rakja össze a maga apró filléreit azzal a céllal, hogy ha a szövetségbe lépett egyének közül valakit tűz, jég vagy más elemi csapás által károsodás érne, a kárösszeget az összerakott fillérekkel meg lehessen téríteni. Lényegében tehát szövetkezeti alapon épül fel minden biztosító intézmény, de közülük vajjon hány marad meg szövetkezetnek? Nálunk és külföldön is a legtöbb biztosító intézetet azzal a céllal csinálják, hogy abból a részvényeseknek legyen a legtöbb hasznuk. Ezért magasak aztán a biztosítási díjak, ezért van aztán az, hogy különösen az alsóbb néprétegek még maig is nehezen bírnak megbarátkozni a biztosítás eszméjével.

Vannak azonban igazi biztosító szövetkezetek is, amelyek nem az alaptőke dús kamatoztatását tűzik ki célul, hanem ellenkezőleg azt, hogy a szövetkezés erejével hogyan lehetne csökkenteni a biztosítási díjakból származó terheket? Ilyen biztosító intézet nálunk a Gazdák Biztosító Szövetkezete, amely most töltötte be fennállásának 10-ik évfordulóját s amely intézmény egyike szintén azoknak, ahol a tisztultabb szövetkezeti szellem: a közérdek munkálására való törekvés ütött tanyát. A Gazdák Biztosító Szövetkezete szintén gróf Károlyi Sándor nevéhez fűződő alkotás. A nagy szövetkezeti apostol és elvarátai hozták azt létre, akik közül különösen a boldog emlékü gróf Széchenyi Imrénének, nemkülönben gróf Zselénski Róbertnek, aki kezdettől fogva elnöke a szövetkezetnek s Rubinek Gyulának, aki maig is lelke az intézménynek, vannak hervedhatlan érdemei abban, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete olyannyira megerősödött s hivatását méltóan be tudja tölteni.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetét is a közszükség hozta létre. Az 1897/98-as években volt sűrű jégverések miatt a milliomos biztosító intézetek kartelba álltak és száz százalékkal felemelték a jégbiztosítási díjakat. A biztosítás mindig bizonyos kockázattal jár, de vajjon szabad e, hogy ha egy-két esztendőben a kockázat talán nagyobb, éppen azoknak a biztosító intézeteknek a közönségre háritani minden terhet, amelyek előző években amúgy is busásan kerestek a jégbiztosítási üzleten. A nyereszkesdő vállalatok természetesen mindig akarnak keresni. A gazdaközönség sokáig nem tűrhette azt, hogy a már is meggazdagodott biztosító intézetek a biztosításból kifolyólag minduntalan csak az ő vállaira rakják a nagyobbodó terheket. Ez volt az alapja annak, hogy a gazdák szövetkeztek és maguk alkottak maguknak biztosító intézetet azzal a kikötött céllal, hogy a biztosításon nyereszkesdni nem fognak.

Az akkori földmivelésügyi miniszter Darányi Ignác volt az első, aki teljes mértékben felismerte az intézmény jelentőségét s nemcsak az alaptőke összegyűjtését segítette elő anyagi támogatásával, hanem elrendelte azt is, hogy az állami javakat a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítsák. Ez a körülmény nagyban fokozta a gyermekkorát élő szövetkezet iránt a bizalmat és alapja is volt a további fejlődésnek. A tűzbiztosítási üzletág után hamarosan felvette üzletkörébe a jégbizto-

sítást és legutóbb az életbiztosítást is. Mind a három üzletág a fejlődés útján van. Ma már a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél tűz ellen nyolcadfélszáz millió korona érték van biztosítva. Jég ellen a legutolsó évben 54 millió koronára rúgó biztosítást kötöttek. Az életbiztosítások összege közel jár a 10 millióhoz. Ennek megfelelően természetesen a szövetkezet díjbevételei is megközelítik az 5 millió koronát. Díjtartalékai már is számottevőek. Ügynöki hálózata tekintélyes. Népszerűsége különösen a gazdaközönség körében nőttön nő. A Gazdák Biztosító Szövetkezetének 10 éves multja világosan mutatja azt, hogy a szövetkezeti eszme segélyével minden téren alkot-hatunk nagyot és maradandót. Ószintén hisszük, hogy jövőben a megizmosodott intézmény sikerei a 10 éves fennállás mostani ünnepe után még inkább szaporodni fognak.

Meghívó

a Vágújhelyi Népbank r.-társaság XIV. évi rendes közgyűlésébe,

mely Vágújhelyen 1911. évi március hó 19-én d. u. 4 órakor a bank helyiségeiben fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Ad hoc elnök választása és két jegyzőkönyv hitelesítő kinevezése.
 2. Igazgatóság jelentése az 1910. üzletévről.
 3. Felügyelő-bizottság jelentése.
 4. Az 1910. évi zárszámadások tárgyalása, az 1910. évi december hó 31-én lezárt mérleg-számla megállapítása és az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak rendes felmentvény megadása.
 5. Tiszta nyereség felosztása.
 6. Egy választmányi tag megválasztása.
 7. Részvénytőke felemelése egy millió koronára és ezzel kapcsolatban az alapszabályok 5. §. megmástitása.
 8. Indítványok, melyek alapszabályok 15. §-a értelmében a közgyűlést előzőleg 3 nappal az igazgatóságnak írásban beadandók.
- Kelt Vágújhelyen, 1911. március hó 1.

57 1-1.

Az igazgatóság.

ÉPÍTKEZÉSI ANYAGOK!!

ugymint: vasgerendák, tégl- és habarcs-felvonók, állványkapcsok, falkötővasak, valamint szerszámok és szer-számgépek, vascsővek, víz-tartányok, szivattyuk, transmissziók, emelőgépek, távirda-drótok, kerítés-drótok ujs használt állapotban legolcsóbban kaphatók

DAVIDOVICS JAKAB ÉS TSA BUDAPEST VI., VÁCI-ÚT II. (A NICHOLSON-GYÁR MELLETT.)

== Veszünk mindenféle gyárberendezéseket és ocskavashulladékokat. 28. 6-10

H I R D E T É S E K

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrai, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

Kereskedők, kézmű és egyéb iparosok stb. figyelmébe!

Figyelmeztetem Önt, hogy az én személyes (sajátkezű aláírással ellátott, vagy ott Önnél szóbelileg adott) beleegyezésem nélkül „BIHAR” névre semmiféle ácontó megrendelést ne fogadjon el, ellenesetben a felelősség, melyet én el nem vállalok, az illetékes fórum előtt is Önre fog visszahárulni.

Id. Bihar Árpád,

p. ü. tisztviselő.

56. 2-3.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRAN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimádákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

9. 9-52.

Szőlőtelek és szőlőoltványok eladó!

Az Urivölgy felsővégén 1307 □-öl kiterjedésű, melyből 120 □-öl a legkorábban érő Csabagyöngy szőlővel van betelepítve **eladó.**

Szőlőoltványokból még kapható: Csabagyöngy drb.-ként 50 fil., Fehérkadar drb.-ként 19 fil., gyök. I. oszt. Riparia drb.-ként 4 fil. — Bővebb felvilágosítást ad Gerő István, püsp. urad. vincellér Nyitra-Zobor Ujhegy.

55. 2-4.

Hirdetmény.

A nyitrai székeskáptalan gondnoksága alatt álló néhai Turóczy Imre családi alapítványában egy hely — és pedig 300 kor. iskolai ösztöndíj — az alapító verrokonai kötelékéből le származó fiú számára — üresedésbe jött.

Az ezen alapítvány élvezését elnyerni óhajtó, I. félévi iskolai és leszármazási bizonyítvánnyal felszerelt kérvényét 1911. évi március hó végeig köteles a nyitrai káptalannál betérjesztetni.

58. 1-2

Értesítés Verebély Géza divatárúházából, Nyitra

Kérem okvetlen elolvasni!

A ruházam tetemes megnagyobbítása folytán a jelenlegi árúraktár folyó évi augusztus 1-én az új árúosztályba helyeztetik át. —

Ennélfogva a cég törekvése ezen időpontra árúraktárát a lehető legkisebbre kiárusítani, miért is ezen cél elérésére — áldozatot nem kimélve — elhatározta, hogy f. évi február 15-től f. é. július 31-ig készpénzfizetéses vásárlásoknál az előirt és szigoruan betartott, de fel nem emelt szabott árakból 5% helyett 8%, 10%, 12%, 15% és 20% pénztári engedményt (az árucikkek hasznosítási esélyei szerint) nyújt a n. é. közönségnek.

Ezen kedvező vásárlási alkalmat ne mulassza el a nagyérdemű közönség s győződjék meg személyesen — minden vételkötelezettség nélkül — a reális, tetemes árleszállításokról.

A megfelelő engedmények az árúházban elhelyezett táblázatokon vannak feltüntetve s lehetőség szerint az árucikkeken is.

Ennélfogva az alkudozásnak a kiárusítás tartama alatt sem lesz helye s ezen rendkívüli árkedvezmények a nagyszabású árúház megnyitásának napján — augusztus 1-én — megszűnnek.

45. 4-0.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

a dr. Borovszky-féle

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában felülmulhatatlan háziszser gümökóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, továbbá minden meghülés okozta bajok, mint rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsabában szenvedők, végül fagyás okozta és égési sebek fájaldalmainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő és testóvó háziszser. Kapható 1.20, 2.— és 2.50 koronás üvegekben. Készítik:

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K.
Budapest, II. ker., Fő-utca 77/c. szám.

52. 2-5.

Kapható Nyitrán: Ádám Dezső, Lax Dárius gyógyszerész uraknál, valamint Kubányi István úr drogueriájában. Nagytapolcsányban: Zathureczky Jenő gyógyszerésztárában. :: Érsekújvárott: Benatzky Imre drogueriájában.